Rohkeasti ihmisarvon puolesta

Diakonissa-
laitos

Diakonissalaitoksen lausunto / VNS 3/2026 vp - yhteenveto

- **Sopeutus ja tehostaminen ovat tarpeen, mutta toimien on perustuttava tutkimustietoon ja vaikuttavuusketjuihin – vältetään lyhyen aikavälin ratkaisuja, jotka kasvattavat myöhempiä kustannuksia.**
- **Hyvinvointialueiden rahoitus ja ohjaus: Yhtenäistetään käytäntöjä ja vähennetään aluekohtaisia tulkintaeroja (palvelusisällöt, valvonta, sopimuskäytännöt); vahvistetaan sosiaalipalvelujen tutkimus- ja arviointikyvykkyyttä.**
- **Ennaltaehkäisy ja varhainen tuki: Ei leikkauksia ehkäisevään työhön – leikkaukset siirtävät kustannuksia raskaampiin palveluihin.**
- **Henkilöstörakenne: Mahdollistetaan tarvelähtöinen osaamisrakenne ja monialaiset tiimit, huomioiden tehtävät, jotka eivät edellytä sote-tutkintoa.**
- **Hankinnat ja kumppanuus: Siirrytään lyhytkestoisista reaktiivisista hankinnoista pitkäjänteisiin kumppanuusmalleihin, lisätään vaikuttavuusperusteisuutta kannustimilla.**
- **Digitalisaatio ja innovaatiot: Joustavoitetaan sääntelyä, jotta digitalisaation ja uusien ratkaisujen hyödyt voidaan ottaa käyttöön palveluissa ja huomioida palveluiden vaatimuksissa.**

Diakonissalaitoksen lausunto / VNS 3/2026 vp - yhteenveto

- **Sosiaaliturva ja köyhyys: Arvioidaan etuus- ja palvelumuutosten *yhteisvaikutukset*; pienetkin heikennykset voivat kasautua ja lisätä raskaampien palvelujen tarvetta. Matalan kynnyksen palvelut ja vaiheistetut palvelupolut (arjen tuki → vahvistuminen → koulutus/työ) ovat kustannusvaikuttavia.**
- **Asiakasmaksut: Maksut eivät saa muodostua esteeksi hoitoon hakeutumiselle. Sosiaalihuollon palveluuudistus: Tavoitteet hyviä, mutta toimeenpanossa riskejä. Tarvitaan selkeät palvelusisällöt ja rajapinnat, valtakunnallisesti yhdenmukainen ohjeistus ja riittävä resursointi.**
- **Vammaispalvelujen saatavuus on turvattava rahoituspaineista huolimatta. Asumisen tuen ja henkilökohtaisen avun heikennykset lisäävät raskaampien palvelujen tarvetta ja heikentävät inhimillistä sekä taloudellista kestävyyttä.**
- **STEA-avustukset: Vaikuttavuus- ja kohdentumisvaatimus perusteltu, mutta leikkausten mittakaava ja erityisesti pienille järjestöille sopeutumisaika ovat kohtuuttomia; kerrannaisvaikutukset voivat olla toimintaa lamaannuttavia ja heikentää kansalaisyhteiskunnan rakenteita.**
- **Yhteenveto: Sopeutustoimet on toteutettava vaikuttavuus edellä, huomioiden palvelujen rajapinnat sekä toimien kasautuvat vaikutukset heikoimmassa asemassa oleviin. Ennaltaehkäisevien palvelujen olemassaolo on turvattava.**